

'สมคิด-สุวิทย์' ซูซอติ'ติสรุปชั้น' 'ทะลวง-เปลี่ยนแปลง'การศึกษาไทย

หมายเหตุ - ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) จัดการประชุมวิชาการ ประจำปี 2563 เรื่อง "โอกาสและความท้าทายของสถาบันอุดมศึกษาไทยภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม" เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ ที่โรงแรม เดอะ สุโกศล กรุงเทพฯ "มติชน" เห็นมีเนื้อหาที่น่าสนใจ จึงนำเสนอ

สมคิด จาตุศรีพิทักษ์

รองนายกรัฐมนตรี

"มหาวิทยาลัยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ และหลายครั้งที่พยายามบอกว่าต้องสร้างสิ่งใหม่เพื่อพัฒนาประเทศ แต่กลับไม่มีใครสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา ปัจจุบันต้องยอมรับว่าต้นทุนทางเศรษฐกิจไทยเริ่มสูญเสียความได้ และ 10 ปีที่ผ่านมา สังคมวุ่นวาย เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย บางส่วน

โทษว่าโซเซียลมีเดียทำให้สังคมเป็นเช่นนี้ และโซเซียลมีเดียทำให้เด็กรุ่นใหม่ไม่คิดไตร่ตรองให้รอบคอบ แล้วสาเหตุที่ทำให้เด็กเป็นเช่นนี้เพราะอะไร และจะสร้างเด็กไม่ให้เป็นเช่นนั้นจะอย่างไร ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับการศึกษาทุกระดับว่าจะหล่อหลอมเด็กให้เป็นในทิศทางใด ถ้าต้องการเด็กหรือบัณฑิตที่รับผิดชอบต่อสังคม ยึดสังคมมาก่อนตนเอง มหาวิทยาลัยต้องรับหน้าที่ผลิตบัณฑิตให้เป็นเช่นนั้น

ฉะนั้น ต้องกลับมาดูหลักสูตรของตนเอง

การประชุมวิชาการที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ประจำปี 2563 เรื่อง "โอกาสและความท้าทายของสถาบันอุดมศึกษาไทย ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม"

วันพฤหัสบดีที่ 6 กุมภาพันธ์ 2563

ณ ห้องประชุมกมลทิพย์ ชั้น 2 โรงแรม เดอะ สุโกศล กรุงเทพฯ

ว่ามีหลักสูตรที่ผลิตคนดีให้สังคมหรือไม่ ถ้าไม่มี จำเป็นต้องเปลี่ยนหลักสูตรใหม่เพื่อให้ผลิตบัณฑิตที่ต้องการ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งจำเป็น หากอยากให้ประเทศก้าวไปข้างหน้า เติบโตอย่างยั่งยืนและมีความสุข มหาวิทยาลัยต้องยืนได้ด้วยตนเอง ไม่ใช่รองบประมาณจากรัฐเข้ามาช่วย มหาวิทยาลัยต้องกล้าเดินในทางที่ถูกต้อง กฎระเบียบไหนที่ล้าสมัยอาจจะต้องปรับเปลี่ยน หรือต้องสร้างสิ่งใหม่เข้ามาพัฒนามหาวิทยาลัย เป็นต้น

ทั้งนี้ ต้องขอบคุณดิสรัปชั่นที่ทำให้การศึกษาประเทศไทยเปลี่ยนแปลงได้ วันนี้บรรลุไปขั้นหนึ่ง เพราะเกิดกระทรวงการอุดมศึกษาขึ้นมา ได้รับการจัดสรรงบประมาณใหม่

เพื่อพัฒนาตนเอง ดังนั้น ในนามของรัฐบาลมีความต้องการ 3 ด้าน ที่ให้มหาวิทยาลัยพัฒนาประเทศคือ 1.สร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ร่วมมือและช่วยกันทำวิจัย ไม่ใช่ต่างคนต่างทำเหมือนในอดีต มหาวิทยาลัยต้องช่วยกันเพื่อพาความเจริญไปยังท้องถิ่นต่างๆ ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏ (มรภ.) อย่าคิดว่ารัฐบาลมองไม่เห็นความสำคัญ เพราะในอนาคตธุรกิจการท่องเที่ยวและการเกษตรในท้องถิ่นต่างๆ จะกลายเป็นหลักของประเทศ แม้รัฐบาลจะออกนโยบายพัฒนาชุมชนมากมาย แต่อาจจะยังไม่ได้ผล ดังนั้น มรภ.และมหาวิทยาลัยต่างๆ จะต้องเข้าไปช่วยพัฒนาและส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง เมื่อชุมชนเข้มแข็งจะพัฒนากลายเป็นสมรรถนะที่ดี

2.มหาวิทยาลัยต้องช่วยสร้างนวัตกรรมที่ตรงกับความต้องการของประเทศ เพราะนวัตกรรมถือเป็นที่มาของสตาร์ทอัพ มหาวิทยาลัย

สุรินทร์ คำผวย

ชาลี เจริญลาภนพรัตน์

นพ.เกียรติ รักษ์รุ่งธรรม

ควรจะสนับสนุนให้นักศึกษาคิดธุรกิจสตาร์ทอัพของตน โดยเปิดช่องทางให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น เช่น มีคลับ เพื่อให้อาจารย์คอยอดและส่งเสริมนักศึกษา โดยดึงเอกชนเข้าร่วมพัฒนานักศึกษาด้วย

และ 3.การลดความเหลื่อมล้ำ เป็นเรื่องสำคัญที่สุด ขอให้มหาวิทยาลัยนำดิสรัปชั่นเป็นตัวทะลวง สร้างสิ่งใหม่ๆ เอาจุดแข็งของตนเองมาดู พัฒนา และเปลี่ยนแปลงตนเองต่อไป เชื่อว่าหากมหาวิทยาลัยมีความกล้า จะไม่มีใครมาขวางได้ เพราะมหาวิทยาลัยสามารถเป็นที่พึ่งให้กับสังคม โดยการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจของประเทศต่อไปได้"

สุวิทย์ เมษินทรีย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา

"เมื่อสังคมเกิดดิสรัปชั่นขึ้นมา มหาวิทยาลัยต้องปรับเปลี่ยนตนเอง ซึ่งปัจจุบันมหาวิทยาลัยทุกแห่งทราบปัญหาและปรับเปลี่ยนตัวเองแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมานั่งคุยกันว่าเหตุใดหรือทำไมต้องเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ การกิจของผมในหน้าที่รัฐมนตรีว่าการ อว.คือการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายของกลุ่มมหาวิทยาลัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ทปอ. ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัย

ราชภัฏ (มรภ.) และที่ประชุมคณะกรรมการอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (ทปอ.มทร.) มาสู่การปฏิบัติ และขับเคลื่อนพัฒนามหาวิทยาลัย

โลกในศตวรรษที่ 21 การใช้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไป คือการเรียนรู้ การทำงาน การเป็นวงจรหมุนเวียนกัน ทำให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความสำคัญ ไม่ใช่วงจรแบบเดิม ซึ่งประกอบด้วย การ

เรียนและการทำงานเพื่อก้าวเข้าสู่วัยเกษียณ เรื่องเหล่านี้เป็นโอกาสของมหาวิทยาลัยที่จะต้องสร้างระบบการศึกษาที่รองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีหลายมหาวิทยาลัยเริ่มปรับตัวรองรับแล้ว

กลุ่มเป้าหมายของมหาวิทยาลัยไม่ใช่ นักเรียน นักศึกษาที่มีอยู่ 2-3 ล้านคนทั่วประเทศอีกต่อไป แต่เป็นบุคคลที่อยู่ในวัยทำงานกว่า 30 ล้านคน ที่จะต้องเพิ่มทักษะและสร้างทักษะให้กับคนเหล่านี้ใหม่ ดังนั้นภารกิจของมหาวิทยาลัยต่อไป ประกอบด้วย 1.การสร้างคนสู่ศตวรรษที่ 21 2.สร้างองค์ความรู้ โดยปรับโจทย์ ปรับระบบงบประมาณ และการวิจัยให้ตอบโจทย์ประเทศใน 4 ด้าน คือ การสร้างคน สร้างขีดความสามารถ ลดความเหลื่อมล้ำ และตอบโจทย์ประเด็น

ท้าทายต่างๆ เช่น โรคระบาด ปัญหาฝุ่น PM2.5 เป็นต้น และ 3.การสร้าง และพัฒนา นวัตกรรม ทั้งนี้ อยากให้มองว่าดีสลับชั้น ไม่ใช่ภัยคุกคาม แต่เป็นโอกาสที่จะทำให้ มหาวิทยาลัยตื่นตัว เปลี่ยนแปลง เพื่อ ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ขณะนี้มีมหาวิทยาลัยตื่นตัว พร้อม ปรับเปลี่ยน โดยในปีงบประมาณ 2564 รัฐบาลจัดเตรียมงบประมาณกว่า 12,000 ล้านบาท เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัย ทั้งนี้ การ พัฒนาและเปลี่ยนแปลงมหาวิทยาลัยนั้น จะไม่เปลี่ยนแค่ภารกิจเท่านั้น แต่ต้องมีเรื่อง ธรรมาภิบาล การสร้างคน สร้างองค์ความรู้และ สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ประกอบเข้าไปด้วย ทั้งนี้ บางมหาวิทยาลัยอาจจะติดขัดเรื่องกฎระเบียบ ที่ทำให้พัฒนาไม่เต็มที่ ต้องปลดล็อกอุปสรรค ต่างๆ ซึ่งผมในฐานะรัฐมนตรีว่าการ อว.จะรับ เรื่องต่างๆ ไปศึกษา และปลดล็อกอุปสรรค มหาวิทยาลัยต่อไป"

สุรินทร์ คำฝอย

ประธานคณะกรรมการแผนงานและกลยุทธ์

"มหาวิทยาลัยต้องตอบโจทย์ชุมชนและ สังคม แต่อิสระในการจัดสรรทรัพยากรของ มหาวิทยาลัยเริ่มหายไป ดังนั้น มหาวิทยาลัย ควรจะมีอิสระในการบริหารด้านต่างๆ เช่น ด้านการเงิน บุคลากร ทรัพยากร เป็นต้น ส่วน นโยบายกระทรวงการอุดมศึกษาที่แบ่งกลุ่ม มหาวิทยาลัยเชิงยุทธศาสตร์ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มการวิจัยระดับนานาชาติของโลก กลุ่ม การพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้าง นวัตกรรม และกลุ่มการพัฒนาชุมชนเชิง พื้นที่นั้น ควรจะนำปัญหาประเทศเป็นที่ตั้ง และคลี่ปัญหาออกมา เช่น ปัญหาโลกร้อน มหาวิทยาลัยไหนที่มีศักยภาพ ควรจะช่วยกัน พัฒนาและแก้ไขปัญหานี้ หรือปัญหาใดที่ต้อง ใช้เทคโนโลยีเข้ามาแก้ไข มหาวิทยาลัยใดบ้าง ที่มีศักยภาพก็มาทำงานร่วมกัน เป็นต้น อาจจะ ไม่จำเป็นต้องแบ่งมหาวิทยาลัยตามกลุ่ม

ที่สำคัญ การแบ่งกลุ่มมหาวิทยาลัยเช่นนี้ และมีตัวชี้วัด จะทำให้ทำลายความร่วมมือ ระหว่างมหาวิทยาลัย"

ชาลี เจริญลาภนพรัตน์

ประธานคณะกรรมการวิชาการ

"ที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการเห็นภาพ นโยบายของ อว.คือการพัฒนาคนและ มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิต บัณฑิตที่มีคุณภาพ รองรับโครงการเขตพัฒนา พิเศษภาคตะวันออก (อีอีซี) และส่งเสริมการ เรียนรู้ตลอดชีวิต แล้วมหาวิทยาลัยจะตอบ โจทย์เรื่องนี้อย่างไร เพื่อเตรียมคนไทยเข้าสู่ ศตวรรษที่ 21 และมีจิตสาธารณะ สามารถมอง ภาพสังคมมาก่อนภาพส่วนรวม ภูมิใจในความ เป็นไทยและสามารถประกอบอาชีพทำงาน ต่อไปแล้ว มีอะไรที่มหาวิทยาลัยจะต้องปรับ เปลี่ยนเพื่อพัฒนาคนเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ

ซึ่งที่ประชุมเสนอให้พัฒนาหลักสูตรแนว ใหม่ เนื่องจากหลักสูตรที่มีในปัจจุบันซ้ำเกินไป ที่จะตอบโจทย์ความต้องการแรงงานของ ประเทศ หลักสูตรแนวใหม่ควรจะเน้นความ สามารถในการจัดการปัญหา บัณฑิตสามารถ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ต่อมาคือการสร้าง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรแบบใหม่ที่ไม่ต้อง อิงกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ (มคอ.) สามารถทำได้หรือไม่ เป็นต้น ซึ่ง ทปอ.น่าจะเป็นผู้นำในเรื่องนี้ได้"

นพ.เกียรติ รักษ์รุ่งธรรม

ประธานคณะกรรมการวิจัยและนวัตกรรม

"ที่ประชุมคณะกรรมการวิจัยและนวัตกรรม ร่วมหารือในประเด็นต่างๆ เพื่อพัฒนาการ อุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยและนักวิจัยควร ปฏิรูปตนเองอย่างไรบ้าง ระบบจะต้องปลดล็อก อะไรบ้าง เพื่อให้มหาวิทยาลัยผลิตงานวิจัยเพื่อ ตอบโจทย์ประเทศและตอบโจทย์โลก ทั้งนี้ การ พัฒนางวิจัย และนวัตกรรมอย่างไรถือเป็นเรื่อง สำคัญ เพราะหากมีนโยบายจากบนลงล่างจะ ไม่ได้ผล ดังนั้น ถ้าประเทศต้องการวิจัยและ นวัตกรรมที่ดี รัฐบาลต้องมีนโยบายที่ชัดเจน ว่าการวิจัยและนวัตกรรมเป็นกุญแจการพัฒนา ประเทศ และสนับสนุนงบประมาณในการวิจัย และสร้างนวัตกรรมต่อไป"